

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж рр 185/21
13.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Зорице Таковић, председника већа, др Драгице Попеску и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., улица ... број ..., чији је пуномоћник Тихомир Огњановић, адвокат из Београда, улица Солунска број 23, против тужене Републике Србије, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво Одељење у Зрењанину, улица Гимназијска бр. 7, ради накнаде штете изазване повредом права на суђење у разумном року, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Основног суда у Панчеву Прр1 бр. 241/20 од 17.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване жалбе парничних странака и потврђује пресуда Основног суда у Панчеву Прр1 бр. 241/2020 од 17.05.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неосновани.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву Прр1 бр. 241/20 од 17.05.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 381.425,74 динара, са

припадајућом законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе 04.12.2020. године, па до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу захтева за исплату законске затезне камате за период почев од 20.11.2012. године, као дана доношења закључка о листи признатих и оспорених потраживања, до дана подношења тужбе 04.12.2020. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 35.806,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до коначне исплате.

Благовременом жалбом тужилац је побијао ову пресуду у ставу другом и трећем изреке из свих законом прописаних разлога.

Благовременом жалбом тужена је побијала наведену пресуду у ставу првом и трећем изреке, због погрешне примене материјалног права.

Апелациони суд у Београду је испитао побијану пресуду у смислу члана 386 Закон о парничном поступку, и нашао да су жалбе парничних странака, неосноване.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тач. 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које Апелациони суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка које би биле од битног утицаја на њену правилност или законитост. Супротно наводима жалбе тужиоца, ожалбена пресуда је јасна и садржи разлоге о битним чињеницама, те постоји сагласност између изнетих разлога у образложењу побијане пресуде и садржине исправа, чији доказну снагу је ценио и првостепени суд, те побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, па се може испитати.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, пред Привредним судом у Београду, у току је стечајни поступак над стечајним дужником Привредним друштвом "Минел електромонтажа "а.д. Београд (Стари Град у стечају), који се води под Ст бр. 274/2012, а који је отворен решењем Привредног суда у Београду Ст.бр. 274/2012 од 08.06.2012. године Тужилац АА је поднео приговор за убрзање поступка, па је привредни суд у Београду решењем Птр 4 Ст бр. 306/2020 од 11.05.2020. године, усвојио његову жалбу и утврдио да постоји повреда права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст бр. 274/2012 који се води у вези стечаја над привредним друштвом "Минел електромонтажа "а.д. Београд (Стари Град у стечају), који је са већинским друштвеним капиталом, па је наложено поступајућем судији да у року од 4 месеца предузме све неопходне процесне радње ради убрзања поступка. Стечајни суд је иначе дана 20.11.2012. године, донео решење да ће се поступак стечаја над овим стечајним дужником спровести банкротством. Утврђено је да стечајни дужник нема непокретне имовине у власништву већ само покретне ствари. Почев од 03.03.2014. године, текући рачун степеног дужника је у непрекидној блокади. Даном 26.01.2016. године, одбор поверилаца је дао сагласност стечајном управнику за продају покретне имовине, методом непосредне погодбе. У предметном стечајном поступку, након доношења решења о банкротству није предузета ни једна радња у циљу намирења поверилаца и окончања стечајног поступка, све до 25.01.2016. године, када су предузете прве радње у циљу намирења повериоца.

Стечајни дужник, ПД “Минел електромонтажа“ а.д. Београд (Стари Град у стечају), је у моменту отварања стечаја имао удео друштвеног капитала од 100%. Тужилац као стечајни поверилац има утврђено потраживање у износу од 399.125,74 динара, од чега износ од 77.174,28 динара, у првом исплатном реду, и износ од 322.651,46 динара у трећем исплатном реду. На основу Закона о раду, фонд Солидарности је исплатио део потраживања повериоцу у првом исплатном реду у износу од 18.400,00 динара, тако да укупно неисплаћено потраживање тужиоца које још није исплаћено износи 381.425,74 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је у конкретном случају тужена објективно одговорна за имовинску штету изазвану тужиоцу повредом права на суђење у разумном року, с обзиром на то да између рада органа тужене – стечајног суда и стечајног управника, као органа стечајног поступка и проузроковане штете, постоји узрочно-последична веза, па Република Србија има објективну одговорност за неостваривање права из радног односа стечајних поверилаца у односу на стечајне дужнике који су били друштвена предузећа јер је вођење стечајног поступка проистекло као неделотворно и неефикасно, с обзиром на околност да органи суда нису предузимали или су неблаговремено и неадекватно предузимали потребне радње у циљу намирања потраживања поверилаца у предметном стечајном поступку. Управо у оваквом понашању – пропуштању судова те одуговлачењу поступка и неделотворном понашању судова, стоји узрочна-последична веза између рада тужене и штете коју тужилац трпи, с обзиром на то да је на држави да предузме све неопходне мере и обезбеди делотворно учешће целог свог апарата како би се, у конкретном случају, стечајни поступак, као поступак колективног намирања стечајних поверилаца спровео у разумном року, и спречила повреда права на имовину стечајних поверилаца. Стога је применом одредби чл. 1 и 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, чл. 32 и 58 Устава Републике Србије, члана 10 Закона о парничном поступку, чл. 4, 10, 11, 22. став 1., 31 и 33 Закона о заштити права на суђење у разумном року, члана 2 Закона о стечају и члана 172 став 1 Закона о облигационом односима, одлучио као у ставу првом изреке ожалбене пресуде тако што је усвојио тужбени захтев тужиоца у висини утврђеног потраживања у стечајном поступку у износу од 381.425,74 динара, а који износ му није исплаћен. При томе, првостепени суд је имао и виду да је стечајни тужник ПД Минел електромонтажа а.д. Београд, (Стари Град) било друштвено предузеће са 100% удела друштвеног капитала, због чега је тужена објективно одговорна да из својих средстава тужиоцу исплати накнаду материјалне штете у наведеном износу.

Одлучујући о траженој камати првостепени суд је на досуђен износ главног дуга тужиоцу досудио законску затезну камату почев од дана подношења тужбе дана 04.12.2020. године, па до коначне исплате, док је одбијен део захтева којим се потражује законска затезна камата на овај износ од 20.11.2012. године, као дана доношења закључка о листи признатих и оспорених потраживања, до дана подношења тужбе 04.12.2020. године, јер сагласно одредби члана 85 Закона о стечају и обрачунавање уговорених и затезних камата за необезбеђена потраживања престаје даном отварања стечајног поступка, па тужиоцу након овог датума више не може тећи камата на предметно потраживање.

Оцењујући жалбене наводе парничних странака, Апелациони суд је нашао да је првостепени суд на потпуно и правилно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку јасне и довољне разлоге које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, одредбом члана 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року, прописано је да странка може поднети тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење, те да се приликом досуђења имовинске штете примењују правила из облигационих односа. Одредбом члана 172 истог закона, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Постојање основа за накнаду штете подразумева да је државни орган штету проузроковао незаконитим или неправилним радом. Под незаконитом радом службеног лица или органа правног лица сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени, док се под неправилним радом подразумева чињење или нечињење противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности, чиме се повређује право или интерес неког лица. Чланом 58 Устава Републике Србије, јамчи се право на мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона које је загарантовано и чланом 1 Протокола 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Наведено подразумева између осталог и благовремено остваривање законом загарантованих права која су утврђена правноснажним и извршним судским одлукама, због пропуста судова, и у овом случају Привредног суда у Београду, који спроводи стечајни поступак над стечајним дужником ПД Минел електромонтажа а.д. Београд, (Стари Град), да омогући овде тужиљи наплату утврђеног потраживања у наведеном стечајном поступку, што представља повреду права на мирно уживање имовине из наведеног члана Устава Републике Србије, као и члана 1 Протокола 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Наиме, новчано потраживање тужиоца представља његову имовину, као стечајног повериоца, чиме му је проузрокована штета у висини утврђеног, а неисплаћеног потраживања у стечајном поступку у износу од 381.425,74 динара. Правилан је и закључак првостепеног суда да тужиоцу не припада камата од дана када је отворен стечајни поступак 20.11.2012. године, односно када му је утврђено потраживање јер би му у том случају био досуђен већи износ од оног који би јој био исплаћен да је био намирен у стечајном поступку.

Стога су неосновани наводи жалбе тужене да је првостепени суд побијаном пресудом досудивши тужиљи на износ од 381.425,74 динара, законску затезну камату од 04.12.2020 године, као дана подношења тужбе, па све до исплате, тужиоцу досудио износ који не би остварио у стечајном поступку да је тај поступак окончан по редовном току ствари. Наиме, тужилац на досуђени износ главног дуга има право на законску затезну камату од 04.12.2020 године, као дана подношења тужбе, а сагласно одредби члана 277, у вези са одредбом члана 324 Закона о облигационим односима, јер је тужена даном подношења тужбе позвана да измири дуг и тог датума је пала у доцњу по овом основу, због чега тужиоцу од тада дугује и законску затезну камату.

Неосновани су наводи жалбе тужене да се тужиоцу на досуђени износ, који представља висину неисплаћеног потраживања тужиоца у предметном стечајном поступку, састоји од износа његових неисплаћених зарада и од законске затезне камате која је обрачуната до момента отварања стечаја и призната му као потраживање од стране стечајног управника, поновним досуђивањем законске затезне камате на тај износ практично омогућава наплата камате на камату, што је недозвољено. Наиме, тужилац има право на исплату законске затезне камате на цео досуђени износ накнаде материјалне штете, јер је захтев за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року (што је један од захтева за правично задовољење, сходно одредбама наведеног Закона), другачији захтев у односу на потраживање тужиоца, као стечајног повериоца, у стечајном поступку о чијем потраживању се у том поступку одлучује по одредбама другог закона-Закона о стечају. Наиме, основ потраживања у стечајном поступку је дуг који је настао из уговорног односа-уговора о раду стечајног повериоца са стечајним дужником, привредним друштвом које је било његов послодавац, тј. који је настао неисплатом зараде и потраживањем законских затезних камата на неисплаћене зараде до момента отварања стечајног поступка. Међутим, основ потраживања у споровима за накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, није дуг из стечајног поступка, већ накнада имовинске штете, као потпуно ново потраживање које није усмерено према стечајном дужнику, већ према Републици Србији, која је сходно одредби члана 31 став 3 наведеног закона, објективно одговорна за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року, па се ради о другачијем потраживању. Наиме, решењем Привредног суда утврђено је да је тужиоцу повређено право на суђење у разумном року, те да је услед тога он претрпео имовинску штету. Европски суд за људска права у пресуди од 15.01.2008. године, у предмету Качапор и др. против Србије, по представци бр. 2269/06 и Уставни суд у одлуци Уж бр. 2430/17 од 24.12.2018. године, сматрају да тужиоцима припада накнада у висини износа потраживања утврђених у стечајном поступку, односно у висини износа који због дугог трајања поступка нису могли да наплате у стечајном поступку, па се по мишљењу Апелационог суда потраживање у спору за накнаду имовинске штете мора третирати као ново, јединствено потраживање. Из наведеног разлога и по налажењу Апелационог суда затезна камата на досуђени износ накнаде материјалне штете у овим споровима може се досудити само на цео износ штете.

Неосновани су наводи жалбе тужиоца да је првостепени суд погрешно применио материјално право и то одредбу члана 85 Закона о стечају када је нашао да јој не припада камата од 20.11.2012 године, као датума када је над његовим послодавцем отворен стечајни поступак, па до дана подношења тужбе 04.12.2020. године.

Наиме, одредбом члана 85 став 1 Закона о стечају (Службени Гласник РС бр. 104/09...95/18) је прописано да за необезбеђена потраживања у стечајном поступку обрачунавање уговорених и затезних камата престаје даном отварања стечајног поступка. На обезбеђена потраживања у стечајном поступку обрачунава се уговорена и затезна камата али само до висине реализоване вредности имовине која служи за обезбеђење потраживања (став 2). Ако после намирања свих потраживања постоје расположива средства за исплату, стечајни судија одобрава обрачунавање и плаћање камате обезбеђених поверилаца који нису измирени из реализоване вредности предмета обезбеђења (став 3). Дакле, имајући у виду да се камата као споредно потраживање, а обрачуната за означени период може наплатити у стечајном поступку након процене

вредности стечајне масе, а не у поступку иницираном поводом утврђења повреда права на суђење у разумном року, правилно је првостепени суд одлучио као у ставу другом изреке.

Како се ни осталим наводима жалби парничних странака не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде, Апелациони суд у Београду је на основу одредбе члана 390 ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Применом члана 401 тачка 2 ЗПП, потврђена је одлука о трошковима парничног поступка, из става трећег изреке ожалбене пресуде јер је донета правилном применом одредби чл. 153 и 154 ЗПП-а, и у складу је са успехом странака у спору, вредношћу предмета спора и важећој АТ и ТТ у време пресуђења. Неосновани су наводи жалбе тужиоца да му је поред признатих трошкова требало признати и трошкове састава два образложена поднеска од 29.01.2021. године и 29.04.2021. године, имајућу у виду да ти поднесци и по оцени овога суда нису били нужни и неопходни за вођење овог поступка у смислу члана 154 ЗПП-а, а да предлог за убрзање поступка због повреде права на суђење у разумном року није састављен у овом поступку, већ неком другом поступку који му је претходио, па тужиоцу не припадају ни трошкови састава тог поднеска.

Применом члана 165 став 1 ЗПП одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, јер нису успеле са жалбама.

**Председник већа-судија
Зорица Ђаковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић